Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (Judecător Pascari Roman)
Dosarul:nr.2r-838/24 (2-16205214-02-2r-13032024)

D E C I Z I E

16 aprilie 2024 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul Țurcan Ion
Judecătorii Malîi Ala și Pahopol Anatol

examinând în absența părților recursul declarat de ***** împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 06 februarie 2024, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de ***** către ***** privind declararea nulității actelor juridice și la cererea intervenientului principal *****, ***** privind declararea nulității actelor juridice,

c o n s t a t ă:

La data de 15 august 2016, ***** s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată către ***** privind declararea nulității actelor juridice.

În procedura Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani), judecător Tatiana Avasiloaie, s-a aflat spre examinare și cererea intervenientului principal ***** și ***** privind declararea nulității actelor juridice.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) din 22 noiembrie 2021, a fost dispusă separarea pretențiilor și declinarea competenței în partea ce ține de pretențiile înaintate de ***** către C***** și cererea intervenientului principal ***** și ***** cu privire la : - declararea nulă a deciziei asociatului unic al ***** din 15.08.2013 privind majorarea capitalului social și micșorarea părţii sociale a companiei ***** în capitalul social al *****; - declararea nulă a contractului de vânzare-cumpărare a părții sociale nr.891 din 06 februarie 2015 încheiat între compania ***** și compania ***** privind realizarea părții sociale în mărime de 86,287 % din capitalul social al *****, declararea nulă a contractului de vânzare-cumpărare a părții sociale nr.4854 din 24 aprilie 2015 încheiat între compania ***** și compania ***** privind realizarea părții sociale în mărime de 13,4 % din capitalul social al *****; declararea nulă a contractului de vânzare-cumpărare a părții sociale nr.7279, din 24 iunie 2015 încheiat între compania ***** și persoana fizică ***** privind realizarea părții sociale în mărime de 99,6863% din capitalul social al

*****.

Prin încheierea Președintelui interimar al Judecătoriei Chișinău, Constantin Damaschin din 10 februarie 2022, a fost dispusă înregistrarea și repartizarea aleatorie prin intermediul PIGD a pretențiilor separate unui judecător din cadrul Judecătoriei Chișinău sediul Centru, sediu specializat în materie civilă.

La data de 12 februarie 2022, cauza menționată a fost înregistrată și repartizată prin intermediul PIGD, judecătorului *****, din cadrul Judecătoriei Chișinău (sediului Centru).

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 05 decembrie 2023, cererea de chemare în judecată depusă de ***** și cererea intervenientului principal ***** au fost scoase de pe rol în temeiul art.267 lit. g) CPC.

La data de 26 decembrie 2023, ***** a depus o cerere în temeiul art.268 CPC, prin care a solicitat anularea încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 05 decembrie 2023 prin care cererea de chemare în judecată depusă de Lebovich Larisa (decedată) și cererea intervenientului principal ***** au fost scoase de pe rol în temeiul art.267 lit. g) CPC, pe motiv că nu putea fi scoasă de pe rol o cerere de chemare în judecată depusă de către reclamanta care a decedat și nu are cum să-și apere interesele, or instanța de fond în temeiul art.260 alin.(1) lit. a CPC era obligată să suspende procesul.

Mai mult, avocatul ***** în temeiul cererii depuse prin intermediul poștei electronice la data de 04 decembrie 2023 a înștiințat instanța de judecată privind imposibilitatea de a se prezenta la ședința de judecată din 05 decembrie 2023 pe motiv că este antrenat în cadrul unui proces penal, dovada acestui fapt fiind anexat la prezenta cerere, concomitent a solicitat amânarea ședinței de judecată pentru o altă dată, cerere care neîntemeiat a fost respinsă de către instanța de fond.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 06 februarie 2024, a fost respinsă ca fiind neîntemeiată cererea depusă de ***** privind anularea încheierii de scoatere a cererii de pe rol.

La data de 27 februarie 2024, ***** a declarat recurs împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 06 februarie 2024, solicitând casarea acesteia, cu repunerea pe rol a acțiunii depuse de către *****, intervenient principal *****, *****către **********, ***** privind declararea nulității actelor juridice.

În motivarea recursului a reiterat motivele invocate în cererea prin care a solicitat anularea încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 05 decembrie 2023 suplimentar a indicat că nu este de acord cu încheierea

Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 06 februarie 2024, le consideră neîntemeiate, pasibile de a fi casate.

Relevă că avocatul ***** în temeiul cererii depuse prin intermediul poștei electronice la data de 04 decembrie 2023 a înștiințat instanța de judecată privind imposibilitatea de a se prezenta la ședința de judecată din 05 decembrie 2023 pe motiv că este antrenat în cadrul unui proces penal, dovada acestui fapt fiind anexat la prezenta cerere, concomitent a solicitat amânarea ședinței de judecată pentru o altă dată, cerere care neîntemeiat a fost respinsă de către instanța de fond.

Totodată, indică că nu putea fi scoasă de pe rol o cerere de chemare în judecată depusă de către reclamanta care a decedat și nu are cum să-și apere interesele, or instanța de fond în temeiul art.260 alin.(1) lit. a CPC era obligată să suspende procesul.

Nefiind de acord cu încheierea de scoatere de pe rol și cea de respingerea cererii de anulare a încheierii de scoatere a cererii de pe rol consideră rezonabil și echitabil anularea acestora.

În conformitate cu art.426 alin.(3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind recursul declarat și materialele cauzei, Colegiul consideră recursul ca fiind neîntemeiat și pasibil de a fi admis din următoarele considerente.

În conformitate cu art.427 lit. b) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind cauza spre rejudecare.

Conform prevederilor art.267 lit. g) CPC, instanța judecătorească scoate cererea de pe rol în cazul în care reclamantul citat legal nu s-a prezentat în ședință de judecată, ***nu a comunicat instanței motivele neprezentării*** sau motivele sânt considerate de instanță ca fiind neîntemeiate, sau nu a solicitat examinarea pricinii în absența sa, iar pârâtul nu solicită soluționarea cauzei în fond.

Potrivit dispozițiilor art.268 alin.(4) CPC, la cererea reclamantului sau a pârâtului, instanța poate anula încheierea privind scoaterea cererii de pe rol emise în temeiul art.267 lit. f) și g), dacă aceștia depun probe care să confirme imposibilitatea prezentării lor în ședință de judecată și a înștiințării instanței. Cererea se depune în termen de 15 zile de la data comunicării încheierii.

În corespundere cu art.206 alin.(2) CPC, dacă reclamantul înștiințat legal despre locul, data și ora ședinței, nu s-a prezentat la ședința de judecată și nu a comunicat instanței motivul neprezentării sau dacă motivele sânt considerate de instanță ca fiind neîntemeiate, sau dacă reclamantul nu a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa, iar pârâtul nu cere soluționarea cauzei în fond, instanța scoate cererea de pe rol dacă prin acest act procedural nu se încalcă dreptul altor participanți la proces.

În temeiul art.10 alin.(1) și (3) CPC, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural. Sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în dependență de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

În temeiul art.9 alin.(1) și (2) CPC, instanței judecătorești îi revine un rol diriguitor în organizarea și desfășurarea procesului, ale cărui limite și al cărui conținut sânt stabilite de prezentul cod și de alte legi.

Din probatoriul administrat în speță, Colegiul a stabilit că în procedura Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) s-au aflat spre examinare cererea de chemare în judecată depusă de ***** către ***** privind declararea nulității actelor juridice și cererea intervenientului principal ***** și ***** privind declararea nulității actelor juridice.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) din 22 noiembrie 2021, a fost dispusă separarea pretențiilor și declinarea competenței în partea ce ține de pretențiile înaintate de ***** către C***** și cererea intervenientului principal ***** și ***** cu privire la : - declararea nulă a deciziei asociatului unic al ***** din 15.08.2013 privind majorarea capitalului social și micșorarea părţii sociale a companiei ***** în capitalul social al *****; - declararea nulă a contractului de vânzare-cumpărare a părții sociale nr.891 din 06 februarie 2015 încheiat între compania ***** și compania ***** privind realizarea părții sociale în mărime de 86,287 % din capitalul social al *****, declararea nulă a contractului de vânzare-cumpărare a părții sociale nr.4854 din 24 aprilie 2015 încheiat între compania ***** și compania ***** privind realizarea părții sociale în mărime de 13,4 % din capitalul social al *****; declararea

nulă a contractului de vânzare-cumpărare a părții sociale nr.7279, din 24 iunie 2015 încheiat între compania ***** și persoana fizică ***** privind realizarea părții sociale în mărime de 99,6863% din capitalul social al *****.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 05 decembrie 2023, cererea de chemare în judecată depusă de ***** și cererea intervenientului principal ***** au fost scoase de pe rol în temeiul art.267 lit. g) CPC.

La data de 26 decembrie 2023, ***** a depus o cerere în temeiul art.268 CPC, prin care a solicitat anularea încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 05 decembrie 2023 prin care cererea de chemare în judecată depusă de Lebovich Larisa (decedată) și cererea intervenientului principal ***** au fost scoase de pe rol în temeiul art.267 lit. g) CPC.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 06 februarie 2024, a fost respinsă ca fiind neîntemeiată cererea depusă de ***** privind anularea încheierii de scoatere a cererii de pe rol.

La data de 27 februarie 2024, ***** a declarat recurs împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 06 februarie 2024, solicitând casarea acesteia, cu repunerea pe rol a acțiunii depuse de către *****, intervenient principal *****, *****către **********, ***** privind declararea nulității actelor juridice.

Instanța de recurs atestă și că pentru a fundamenta încheierea, instanța de fond a făcut trimitere la art.267 lit. g) care prevede că dacă reclamantul citat legal nu s-a prezentat în ședință de judecată, nu a comunicat instanței motivele neprezentării sau motivele sânt considerate de instanță ca fiind neîntemeiate sau nu a solicitat examinarea cauzei în absența sa, iar pârâtul nu solicită soluționarea cauzei în fond.

Concomitent instanța de fond a făcut trimitere și la prevederile art.268 alin.(4) CPC, potrivit cărora este posibilă anularea încheierii privind scoaterea cererii de pe rol dacă aceștia depun probe care să confirme imposibilitatea prezentării lor în ședință de judecată și a înștiințării instanței. Cererea se depune în termen de 15 zile de la data comunicării încheierii.

În accepțiunea Colegiului, pentru a fi aplicabile prevederile art.267 lit. g) CPC, legiuitorul a stabilit două condiții cumulative și anume: reclamantul citat legal nu s-a prezentat în ședința de judecată, ***nu a comunicat instanței motivele neprezentării*** sau motivele sânt considerate de instanță ca fiind neîntemeiate sau nu a solicitat examinarea cauzei în absența sa, iar pârâtul nu solicită soluționarea cauzei în fond.

Iar, pentru a fi aplicabile prevederile art.268 alin.(4) CPC legiuitorul a

stabilit la fel două condiții cumulative și anume: dacă aceștia depun probe care să confirme imposibilitatea prezentării lor în ședință de judecată și a înștiințării instanței și dacă a depus cererea în termen de 15 zile de la data comunicării încheierii.

Raportând exigențele Legii la circumstanțele de fapt, Colegiul relevă că art.267 lit. g) CPC, definește sancțiunile procedurale aplicabile reclamantului care prin neprezentarea în ședința de judecată, ***își manifestă lipsa de interes*** în soluționarea fondului cauzei, situație ce implică citarea legală a acestuia întru determinarea posibilității aplicării sancțiunii, ***la caz avocatul Vitalie Russu care acționează în interesele Elinei Kitainik prin intermediul cererii*** depuse prin intermediul poștei electronice ***a solicitat amânarea ședinței de judecată din 05 decembrie 2023***, pe motiv că la data de 05 decembrie 2023, ora 09.30 este antrenat la examinarea cauzei penale la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, circumstanțe de fapt și de drept care denotă privind netemeinicia concluziei de respingere a cererii de amânare și nicidecum lipsa de interes a părții în proces.

De altfel, din actele cauzei se constată că reclamanta ***** a decedat la data de 10 iulie 2023, fapt ce se confirmă prin actul de deces înregistrat de către organele de interne din Israel (f.d.64-65).

În conformitate cu art.70 alin.(1) CPC, în cazul ieșirii uneia dintre părți din raportul juridic litigios sau din raportul stabilit prin hotărâre judecătorească (**deces,** reorganizare, cesiune de creanță, transfer de datorie și alte cazuri de subrogare), ***instanța permite înlocuirea părții cu succesorul ei în drepturi***. Succesiunea în drepturi este posibilă în orice fază a procesului.

În corespundere cu art.260 alin.(1), lit. a), (2)-(3) CPC, ***instanța judecătorească este obligată să suspende procesul în cazul:***

a) ***decesului*** sau reorganizării ***părții în proces*** ori a intervenientului principal ***dacă raportul juridic litigios permite succesiunea în drepturi;***

Suspendarea procesului invocă suspendarea curgerii tuturor termenelor de procedură, precum și ***încetarea temporară a actelor procedurale***, cu excepția celor de asigurare a acțiunii și a probelor.

Actele procedurale efectuate în timpul suspendării procesului nu au efect juridic.

În conformitate cu art.262 lit. a) CPC, ***procesul se suspendă*****:** ***până la determinarea succesorului în drepturi al persoanei ieșite din proces*** – în cazurile prevăzute la art.260 lit. a).

La caz, deși partea în proces (*****) a decedat, este admisibilă succesiunea în drepturi, instanța de fond a omis să suspende procesul până la determinarea succesorului în drepturi al persoanei ieșite din proces și

greșit a dispus scoaterea cererilor de pe rol în temeiul art.267 lit. g) CPC.

Prin urmare, soluția dată de instanța de fond este una neîntemeiată, ce rezultă din aplicarea eronată a normelor de drept procedural, or, concluziile de fapt ale instanței sunt contrare prevederilor procedurale civile, care reglementează institutul scoaterii cererii de pe rol.

Drept urmare celor expuse, raportând argumentele invocate de recurent la materialele cauzei, normele pertinente și jurisprudența CtEDO, Colegiul conchide că în speță concluzia instanței de fond este una incorectă în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate, ceea ce nu justifică soluția acesteia de scoatere a cererii de pe rol și nici de respingere a cererii de anulare a încheierii de scoatere de pe rol..

Astfel, deși legislatorul împuternicește instanța de fond de a scoate de pe rol cererea de chemare în judecată prin prisma art.267 lit. g) din Codul de procedură civilă, dacă există temeiurile prevăzute la art.268 alin.(4) CPC, aceasta, în fiecare caz în parte, urmează să verifice aplicabilitatea acestor temeiuri, ***evitând un formalism excesiv, care poate avea drept consecință îngrădirea accesului liber la justiție.***.

Instanța de recurs menționează că, ***soluția adoptată de instanța de fond prin încheierile contestate nu este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil***, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care statuează că, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil.

Așadar, nu se pune la îndoială faptul că în raporturile civile trebuie să existe anumite reguli și sancțiuni menite să disciplineze participanții la proces însă doar acei care comit abuzuri, la caz însă ***nu se atestă un abuz al reprezentantului recurentei reclamante***, ***dar o omisiune a instanței de fond*** care urma să suspende procesul imediat ce a aflat despre decesul părții în proces.

Instanța de recurs apreciază ca fiind întemeiate și argumentele reprezentantului recurentei, precum că instanța de fond a respins cererea de anulare a încheierii de scoatere a cererii de pe rol neîntemeiat, în condițiile în care lipsa acestuia a fost una motivată, caz în care nu sunt întrunite condițiile prevăzute de art.267 lit. g) CPC de scoatere a cererii de pe rol.

Respectiv, Colegiul nu poate accepta și admite abordarea situației în modul în care a făcut-o prima instanță, or în speță, scoaterea cererii de pe rol este lipsită de o bază legală, îngrădește accesul liber la justiție garantat de art.20 din Constituție și este contrară art.6 CEDO care asigură dreptul la

un proces echitabil, a fost dispusă cu încălcarea normelor de drept procedural.

Astfel, apreciind în cumul cele indicate supra, Colegiul, atestă că prima instanța, fără suport juridic, a dispus scoaterea cererii de pe rol în temeiul art.267 lit. g) CPC, or, nu a fost întrunită nici una din condițiile cumulative, stipulate în norma legală, care ar permite scoaterea cererii de pe rol.

Prin urmare, instanțele de judecată au îndatorirea legală și constituțională de a sancționa participanții la proces în cadrul examinărilor judiciare cu mijloacele oferite de lege, astfel încât orice exercitare abuzivă și ilegală a prerogativelor instanței de judecată afectează în orice mod drepturile fundamentale ale cetățeanului.

În această ordine de idei, Colegiul notează că instanța trebuie să întreprindă toate acțiunile procedurale prevăzute de lege, avându-se în vedere faptul că de corectitudinea și succesivitatea acestor acțiuni, depinde în mare măsură cum va fi asigurată persoanei interesate apărarea dreptului civil încălcat.

Analizând rigorile legii în raport cu soluția dată de instanța de fond conchidem că aceasta este una neîntemeiată, dat fiind aplicarea incorectă a normelor de drept procedural, or, concluziile de fapt ale instanței sunt contrare prevederile procedurale civile, care reglementează institutul scoaterii cererii de pe rol.

Prin urmare, încheierea instanței de scoatere a cererii de chemare în judecată de pe rol este una arbitrară, contrară circumstanțelor de fapt și de drept ale cauzei, fiind una nejustificată.

În consecință, Colegiul ajunge la concluzia de a admite recursul declarat, a casa încheierile Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 05 decembrie 2023 și din 06 februarie 2024, cu remiterea cauzei la rejudecare.

În conformitate cu art.427 lit. b) CPC, Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de *****.

Se casează încheierile Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 05 decembrie 2023 și 06 februarie 2024, emise în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de ***** către ***** privind declararea nulității actelor juridice și cererea intervenientului principal *****, ***** privind declararea nulității actelor juridice, restituind cauza la rejudecare.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele completului
Țurcan Ion

Judecătorii
Malîi Ala

Pahopol Anatol